Georges Gusdorf, iluzia deziluziei

În Crepusculul iluziilor (1986/2002), Georges Gusdorf (1912-2000) oferă în primul rând o panoramă a "spiritului timpului nostru". La 30 de ani distanță, diagnosticul de atunci e la fel de potrivit. Dacă te afli între cei dezabuzați, cartea e, din acest punct de vedere, ca o doctorie dulce-amară - ne place să fim confirmați în părerile, convingerile, stările noastre de suflet. Le recităm altora, susținuți de (încă) o autoritate/un nume cu majusculele istoriei culturii.

Gusdorf însuși se prezintă ca un nonconformist, unul autentic, pentru că nu se potrivește nici cu nonconformiștii teribiliști, anarhiști, așa cum îi vede, în Corabia nebunilor (1969), pe tinerii revoltați în primăvara lui 1968. Este omul care pretinde să filtreze informația prin propria judecată, fiind un avocat neobosit al spiritului critic.

Deziluzionat de utopia profesorilor săi, pe care Léon Brunschvicg i-ar reprezenta cel mai bine, urmează el însuși aceeași iluzie a unui umanism academic, a intelectualismului laborios și rafinat ca singur dătător de sens. Eroismul este de la sine înțeles, înnobilând rezistența în fața

decăderii, exemplificat (un exemplu alături de altele din istoria captivității în timp de război sau dictatură) de Universitatea din prizonieratul german.

Luciditatea lui Gusdorf a ratat tema decăderii civilizației, care e una permanentă, la fel ca și aceea a coborârii Raiului pe Pământ, expunându-se ridicolului asemenea împăratului din poveste, cu haine invizibile.
Ceea ce nu înseamnă că nu are logică - ieremiada decăderii civilizației e necesară legitimării acțiunii constructive, restauratoare. Gusdorf nu doar spune cum ar trebui să dăm sens, dar indică unul singur, un nou clasicism, ca o sinteză hegeliană a Luminismului și Romantismului (deși declară că nu știe ce a vrut să spună filosoful german).

Cristi V. Andrei